

Антоніна КОЛПОВСЬКА,

к.держ.упр.

ст. викл. кафедри менеджменту та управління проектами ДРІДУ НАДУ

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В МУНІЦИПАЛЬНОМУ УПРАВЛІННІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ

В умовах децентралізації влади все актуальнішою стає реалізація соціальної відповідальності органів усіх рівнів влади і управління, суспільства, кожного громадянина.

Бути соціально відповідальним означає не тільки виправдовувати очікування суспільства, але й інвестувати в людські ресурси, охорону навколишнього середовища і відносини зі стейкхолдерами» [4].

Метою децентралізації влади, в першу чергу, є чіткий і збалансований розподіл повноважень, ресурсів і відповідальності між органами місцевої влади.

Децентралізація ефективна, якщо на нижчих рівнях управлінської ієрархії приймають обґрунтовані і важливі рішення, і ці рішення не вимагають погоджень і затвердження керівництвом. Тож в край важливо, щоб органи місцевого самоврядування були соціально відповідальними.

Соціальна відповідальність влади виявляється в ефективному державному управлінні країною, що забезпечує соціальний, інноваційний, економічний, культурний, духовний розвиток суспільства. Вона означає реалізацію проголошених цілей, програм, зобов'язань, досягнення прогресивних соціальних стандартів, стабільне покращення умов життя в країні. Соціальна відповідальність влади передбачає звітування посадовців та державних інститутів перед громадськістю за виконання делегованих їм повноважень та обов'язків, зобов'язує їх бути відкритими, давати відповіді на болючі питання життя суспільства тощо [1; 3].

Сьогодні якість муніципального управління залежить від здатності органу місцевого самоврядування підпорядковувати діяльність інтересам громади, використання в діяльності ринкових підходів, забезпечення високої якості публічних послуг, налагодження партнерських відносин у трикутнику «влада-бізнес-громада», забезпечення відкритості влади й співучасті громадян в управлінні, постійного вдосконалення менеджменту та розвитку персоналу органу місцевого самоврядування. Корпоративний характер муніципального утворення мотивує розвиток якісно нових відносин у громаді, яка розглядається специфічною корпорацією, в межах якої здійснюється формування спільної власності та встановлення балансу між індивідуальними і колективними інтересами, між економічними та соціальними цілями, перехід до партнерських відносин і розширення меж співпраці [6].

Децентралізація – це передача або делегування прав і відповідальності за низку ключових рішень на нижні рівні управління [5], які повинні бути соціально-відповідальними.

Тож урахуваючи специфіку місцевого самоврядування, корпоративна соціальна відповідальність органу місцевого самоврядування – це сучасний демократичний стиль діяльності представницьких і виконавчих органів самоврядної влади й управління, який прямим чином і опосередковано (через втілені принципи, організаційну культуру, засоби взаємодії з громадою тощо) передбачає вимогу щодо наявності у всіх управлінських рішеннях вектору спрямованості на сталий розвиток та добробут членів територіальної громади, бізнесу на відповідній території, персоналу управління та суспільства в цілому [2].

Соціальна відповідальність працівника органів МС виявляється через усвідомлення працівником відповідальності і обов'язку перед суспільством і державою, розуміння та дотримання місії, що полягає на ньому, бажання допомагати територіальній громаді і кожному громадянину, якісно виконувати свою роботу та активно сприяти розвитку регіону [2].

Соціальна відповідальність територіальної громади або корпоративне громадянство, яка виражається у взаємоповазі та взаємній підтримці кожного громадянина, у моральній поведінці та дотриманні норм соціальної етики з іншими людьми, з владою, з бізнесом, з природою, активній участі та життєва позиція громадян щодо відстоювання інтересів регіону, спонуканню влади та бізнесу до дій, врахуванні не особистих вигод, а проблем регіону [2].

Розглянемо складові соціальної відповідальності органу місцевого самоврядування та порівняємо з складовими соціальної відповідальності в бізнесі [7].

Внутрішні складові соціальної відповідальності органів місцевого самоврядування та бізнесу східні, це зумовлюється, тим що кожна організація будь-якої форми повинна бути відповідальною внутрішньо організаційну політику щодо стабільності та охорони праці, стабільності та підтримки соціально значимої заробітної плати, розвитку людських ресурсів через навчальні програми та програми підготовки та підвищення кваліфікації, впровадження інновацій, відповідних умов праці, додаткового медичного та соціального страхування співробітників, політики адаптації організації до структурних змін, зниження плинності кадрів, соціального діалогу, адаптації до змін, гендерної рівності, розвитку персоналу з метою залучення та затримання талановитих працівників.

Порівняльний аналіз зовнішніх складових соціальної відповідальності представлено в табл. 1.

Отже, як видно із таблиці 1 деякі зовнішні складові соціальної відповідальності ОМС та бізнесу спільні, деякі відмінні – це обумовлюється їх специфікою діяльності та колом заінтересованих сторін. Але ті зовнішні складові соціальної відповідальності, що є загальні, ще раз підкреслюють значимість ОМС та бізнесу у місцевому розвитку та необхідність налагодження партнерських відносин щодо вирішення проблем територій.

Порівняння основних зовнішніх складових СВ органу місцевого самоврядування та бізнесу

ОМС	Показник	Бізнес
+	Спрямованість на сталий розвиток	+
+	Сприяння охороні навколишнього середовища	+
+	Соціально відповідальне інвестування	+
+	Впровадження інновацій	+
+	Укладання соціальних контрактів	+
+	Зниження корупції	+
+	Зниження ризиків у діяльності організації	+
+	Просвітницька діяльність, розвиток громадянського суспільства	+
з територіальною громадою, інститутами громадянського суспільства, бізнес-структурами	Взаємодія та співпраця	з місцевим співтовариством і місцевою владою
з державою	Взаємини	з бізнес-партнерами, постачальниками і споживачами (так званими групами впливу)
перед територіальною громадою та бізнес-структурами (надання якісних публічних послуг)	Відповідальність	перед споживачами товарів і послуг (випуск якісних товарів)
Поліпшення екологічного стану	Екологічні питання	Готовність брати участь у ліквідації кризових ситуацій
Партнерство з бізнес-структурами, міжсекторне та міжмуніципальне співробітництво	Територіальний розвиток	Розширення ринків та нарощення конкурентоспроможності на міжнародному рівні
Підвищення рівня життя членів територіальної громади	Громада, суспільство	Запровадження соціально значимих продуктів та послуг
Сприяння малому та середньому бізнесу	Соціально-економічний розвиток	Залучення до вирішення проблем територій

Наведені основні внутрішні та зовнішні складові соціальної відповідальності органу місцевого самоврядування будуть використовуватися для подальшого розвитку (упровадження) соціальної відповідальності в муніципальному управлінні в умовах децентралізації влади.

Список використаних джерел

1. Грішнова О. А. Соціальна відповідальність в контексті подолання системної кризи в Україні / О. Грішнова // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – № 1(15). – С. 39-45.
2. Колповська А.М. Розвиток концепції соціальної відповідальності в муніципальному управлінні: автореф. дис... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 А. М. Колповська; ДРІДУ НАДУ. – Д., 2014. – 20 с.
3. Меляков А. В. Соціальна відповідальність держави в оцінках громадян України / А. В. Меляков, В. А. Юрченко // Державне регулювання соціального підприємництва та соціально-відповідального бізнесу : мат. 3 міжнар. наук.-практ. конф., 25 лист. 2011 р., / за заг. ред. О.Ю. Амосова – Х. : С.А.М., 2011. – С. 211 – 215.
4. Развитие корпоративной социальной ответственности // Sustainable business. – Режим доступа: <http://csrjournal.com/razvitie-korporativnoy-socialnoj-otvetstvennosti>
5. Централизация и децентрализация управления. – Режим доступа: <http://www.grandars.ru/college/biznes/centralizaciya-upravleniya.html>
6. Шаров Ю. Інноваційні інструменти публічного врядування: європейський контекст / Юрій Шаров // Публічне управління: теорія та практика. – 2010. – Випуск 1. – С. 5 – 9.
7. Щур Н. О. Соціальна політика держави та соціальна відповідальність бізнесу – Режим доступу : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Schur.pdf>